

Μια σπάνια πρόσκληση σε πάρτι!

Γράφει ο Ξενοφών Α. Μπρουτζάκης

Χάρης Βλαβιανός
Πλατωνικοί διάλογοι
ή γιατί στο σπήλαιο κάνουν όλοι πάρτι
Εκδόσεις: Πατάκης
Σελ.: 246

Η αλήθεια είναι ότι κάθε χρόνο ο Βλαβιανός μάς τροφοδοτεί πολλαπλώς με πρωτότυπα έργα του σε διάφορες εκδοχές του λόγου (ποίηση, πεζογραφία, δοκίμιο, ιστορία), με μεταφράσεις και με την άοκνη δεκαπενταετή εκδοτική παρουσία του με το εξαιρετικό περιοδικό «Ποίηση». Άρα είναι ένας άνθρωπος που η καθημερινότητά του είναι «κατάμεστη» από κείμενα, γραπτά, σημειώσεις!

Σε αυτά τα κείμενα, ο Βλαβιανός κινείται στοχαστικά έχοντας ως πηγή έμπνευσης τους πλατωνικούς διαλόγους. Από τον υπότιτλο γίνεται φανερό μια χιουμοριστική υπονομευτική διάθεση του τίτλου, πράγμα που διαπιστώνεται από τις τρεις πρώτες γραμμές του βιβλίου. Το ερώτημα που γεννιέται όσο ο αναγνώστης προχωρά την ανάγνωση, σχετίζεται με τις προθέσεις του συγγραφέα. Ποιος συνομιλεί με ποιον, σε αυτούς τους διαλόγους; Έχω την αίσθηση – πέρα από την όποια φιλοσοφική - φιλολογική προβολή ή αναφορά – ότι η ανάγνωση αυτών των κειμένων έχει πολλές εισόδους και εξόδους. Εξαρτάται από ποια πόρτα θα μπει σε αυτά τα κείμενα και από το πώς θα διαλέξεις να σε γοητεύσουν. Θες να δεις τη ζωή στοχαστικά, ως παίγνιο, ως παραλογισμό, ως σύμβαση, ως κοινωνικό γεγονός, σαν μια ιστορία εν εξελίξει ή σαν επεισόδια υπήμησης του πλατωνικού κόσμου των ιδεών, του μοναδικού αληθινού κόσμου;

Όπως και να τα δεις, η γοητεία των αυτόνομων σύντομων κειμένων - διαλόγων υφάνει μια παγίδα. Μήπως κρύβει έναν μονόλογο εν τέλει; Αναρωτιέμαι αν η τελευταία υπερδεκαετής κρίση αξιών που βιώνουμε ως κοινωνία έχει παίξει τον ρόλο της σ' αυτό το έργο. Είναι μια περίοδος όπου η άγνοια, η αμάθεια, το ημίφως κυριαρχούν σε κάθε εκδήλωση του δημόσιου και ιδιωτικού βίου. Ποιοι είναι αυτοί οι «όλοι» που κάνουν πάρτι στο σπήλαιο; Όλοι εμείς που ζούμε εν κενώ, διαλεγόμαστε κωφεύοντας και στις σχέ-

σεις μας αρκούμαστε στα περιγράμματα στρέφοντας την πλάτη μας στο φως

Ο Βλαβιανός σε αυτά τα κείμενα διαλέγεται (και) με τον εαυτό του, με τη ζωή του μέσα από διάφορους ήρωες, άντρες και γυναίκες. Ο Βλαβιανός ψάχνει το δικό του προφίλ μέσα σε μια μυθοποίηση και πολυδιάσπαση της δικής του πραγματικότητας.

Από την άλλη, η σαφής αναφορά στον πλατωνικό μύθο μάς οδηγεί ασφαλέστερα στο να λάβουμε όλα αυτά τα κείμενα ως μια σύγχρονη υπονομευτική, μέσω του χιούμορ, προσέγγιση της έλλειψης πολιτισμού στη φύση του ανθρώπου. Εδώ οι σκιές των ηρώων στα επίσης σκιερά σπήλαια όπου κατοικοεδρεύουν παίρνουν το σχήμα των ψευδαισθήσεων για τις υποτιθέμενες διαφορετικές αναγκαιότητες της ανθρώπινης φύσης. Σε αυτούς τους αποκαλυπτικούς διαλόγους που στήνονται άψογα από τον Βλαβιανό, θέματα, πρόσωπα και κυρίως λεπτομέρειες ζωής που μόνο η λογοτεχνία μπορεί να αναδείξει επαρκώς, οι ήρωες που κινούνται ή μάλλον συνδιαλέγονται, αρέσκονται στο να αυταπατώνται καθώς βυθίζονται σε ποικίλες ψευδαισθήσεις της βιωτής, ιδιαίτερα δε στο επίπεδο των ανθρωπίνων σχέσεων. Πώς οι σκιές θα ενσαρκωθούν, θα γίνουν πραγματικότητα, δηλαδή γνώση; Πότε θα αποκτήσουν αυτοσυνειδησία, δηλαδή τη δυνατότητα να ανακαλύψουν κάποτε την ευτυχία, το πολύ απλό ότι υπάρχει πάντα κάτι καλύτερο που μπορεί να μας περιμένει, που μπορεί να είναι για εμάς; Ωστόσο, κι εδώ υπάρχει η υπονόμηση του χιούμορ: ο Βλαβιανός υπαινίσσεται ότι η άγνοια, η ασυνειδησία, οι χαώδεις συζητήσεις εν πολλοίς δημιουργούν τον δικό τους εναλλακτικό τρόπο ζωής που έχει τον δικό της τρόπο να ευτυχεί!

Πέρα από αυτά και τα άλλα, το βιβλίο διαβάζεται πολύ ευχάριστα, κι αυτό χάρη στη συγγραφική μαστοριά του Χάρη Βλαβιανού. Οι διάλογοι, τα κείμενα, οι ιστορίες μοιάζουν σαν ένα θεατρικό παζλ που δεν αποκτά την αξία του μόνο αν ενώσεις όλα τα κομμάτια, καθώς το καθένα διατηρεί τη δική του αξία. Αυτή η αυτοτέλεια των κειμένων και η ταυτόχρονη ενσωμάτωσή τους σε ένα ευρύτερο σύνολο ως μια ενιαία ιστορία που είναι απολαυστική ακόμα κι αν είσαι έξω από το θέμα της, είναι ίσως το μυστικό αυτού του εξαιρετικού αναγνώσματος που μας παρέδωσε ο συγγραφέας.